

Minister voor Rechtsbescherming

**Directoraat-Generaal
Rechtspleging en
Rechtshandhaving**
Afdeling Strafrechtelijk Bestel
en Arbeidsvoorwaarden

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 20301
2500 EH Den Haag
www.rijksoverheid.nl/jenv

Datum
26 maart 2024

Ons kenmerk
5296771

nota

TK-brief in reactie op de motie van der Plas en Eerdmans
over langdurige straf na drie keer recidive

1. Aanleiding

Naar aanleiding van de motie Van der Plas en Eerdmans¹ waarin de regering wordt verzocht in kaart te brengen wat de mogelijkheden zijn voor het opleggen van langdurige detentie na drie ernstige geweldsmisdrijven, heeft de Radboud Universiteit Nijmegen daar in opdracht van het WODC onderzoek naar gedaan. Het onderzoeksrapport is conform het beleid van het WODC op 15 januari 2024 openbaar gemaakt. Bij een brief van gelijke datum heeft u het eindrapport aan de Tweede Kamer aangeboden.² In deze brief heeft u aan de Tweede Kamer toegezegd ernaar te streven vóór het zomerreces op de onderzoeksbevindingen te zullen reageren, omdat de resultaten van het onderzoek en de reactie daarop met het OM en de Rechtspraak zal worden besproken. Inmiddels zijn de bevindingen van het onderzoek zowel met het OM als met de Raad voor de rechtspraak besproken.

2. Geadviseerd besluit

Instemmen met verzending aan de Tweede Kamer van bijgevoegde Kamerbrief inhoudende uw reactie op het eindrapport van het WODC-onderzoek 'Langdurige detentie na recidive van ernstige gewelds- en zedenmisdrijven'.

3. Kernpunten

Uit het onderzoek blijkt dat de huidige rechtspraktijk van het bestraffen van recidive voldoende functioneert. Er is derhalve geen aanleiding voor wetswijzigingen of extra maatregelen. Wel heeft u bij het OM en de Rechtspraak aandacht gevraagd voor twee punten uit het onderzoeksrapport. Het betreft de volgende punten.

Uit het onderzoek blijkt dat in het vonnis door de rechter vaak niet wordt gemotiveerd op welke wijze (de afwezigheid van) een strafblad een rol heeft gespeeld in het bepalen van de strafmodaliteit en strafmaat. Het tweede punt betreft de verjaringstermijn van vijf jaar die in de wettelijke regeling van recidive wordt genoemd. Uit het onderzoek is naar voren gekomen dat deze verjaringstermijn soms ten onrechte wordt toegepast op alle gevallen van recidive, ook als de eerdere veroordeling geen gevangenisstraf is geweest. Daarom wordt de verjaringstermijn voor recidive van artikel 43a van het wetboek

¹ Kamerstukken II 2021/22, 35 925-VI, nr. 105

² Tweede Kamer, vergaderjaar 2023-2024, 36 410 VI, nr. 24

van Strafrecht in de praktijk soms ruimer toegepast dan de wettelijke verjaringstermijn.

De onderzoekers bevelen aan om de Aanwijzing kader voor strafvordering meerderjarigen van het Openbaar Ministerie en de rechtspraak op dit punt in lijn te brengen met de bedoeling van de wetgever.

Inmiddels heeft de Rechtspraak op het intranet van de rechterlijke macht een nieuwsbericht gewijd aan het WODC-rapport, waarin speciaal aandacht wordt gevraagd voor (recidive in) de strafmotivering en de betekenis van de verjaringstermijn van recidive in artikel 43a van het Wetboek van Strafrecht. Ook is hieraan aandacht besteed tijdens de vergadering van LOVS (landelijk overleg vakinhoud strafrecht) van 15 maart 2024.

Het OM heeft laten weten dat de Aanwijzing kader voor strafvordering meerderjarigen conform de aanbeveling van de onderzoekers op het punt van de verjaringstermijn van recidive in artikel 43a van het Wetboek van Strafrecht zal worden verduidelijkt.

4. Toelichting

De eindconclusie van het onderzoek is dat er door rechters doorgaans bij recidive een zwaardere (gevangenis)straf wordt opgelegd. Het opleggen van een hogere straf is voor rechters het uitgangspunt in geval van recidive. Strafverhoging is ook het uitgangspunt in de oriëntatiepunten van het Landelijk Overleg Vakinhoud Strafrecht (LOVS) en de strafvorderingsrichtlijnen van het openbaar ministerie die (indirect) een normerende werking hebben op de straftoematingsbeslissing. Er kunnen evenwel redenen zijn om bij recidive niet over te gaan tot het opleggen van een hogere straf. Die redenen zijn sterk casuïstisch bepaald. Uit de analyse van jurisprudentie, dossiers en focusgroepen blijkt dat strafrechters na constatering van recidive bij ernstige gewelds- en zedenmisdrijven zwaardere straffen opleggen aan recidivisten dan aan first offenders. De strafvermeerdering bij recidive bestaat grotendeels uit het opleggen van meer dagen onvoorwaardelijke gevangenisstraf. Uitgedrukt in sanctiepunten wordt aan recidivisten gemiddeld genomen 334 dagen meer onvoorwaardelijke gevangenisstraf opgelegd dan aan first offenders.

5. Informatie die zich niet leent voor openbaarmaking

De persoonsgegevens van de ambtenaren zijn niet openbaar ter bescherming van de persoonlijke levenssfeer.

**Directoraat-Generaal
Rechtspleging en
Rechtshandhaving**
Afdeling Strafrechtelijk Bestel
en Arbeidsvoorwaarden

Datum
26 maart 2024

Ons kenmerk
5296771